

Ленин и теперь живее всех живых. Наша сила, знание и оружие.

Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!

Орган парткома, рэктарата, камітэта ЛКСМБ,
прафкома і мясцома Беларускага дзяржаўнага
універсітэта імя В. І. Леніна

№ 14 (256) 22 красавіка 1956 года. Цана 20 кап.

Владимиру Ильичу

Товарищ Ленин,
жизнь не возвратится...
Но мне обидно
понимать сейчас,
Что опоздал я
во-время родиться,
Чтоб хоть на миг
живым увидеть Вас...
Ещё тогда,
когда совсем был мал,
Быть верным Вам,
вступая в пионеры,
Торжественную клятву я давал.
И, вопреки
всем вражеским угрозам,
Исполнить слово был всегда готов:
Ведь это я— под именем Морозов—
Пал от ножа уральских кулаков...
Ведь это я во время страшных бедствий,
Когда напал на нашу землю враг,
Вдруг повзрослев, навек ушёл из детства
И твёрдо встал под комсомольский стяг.
Ведь это я, чтобы светило солнце,
Чтоб мирный май, как Вы хотели,
цветёл,
Непокорённым, гордым краснодонцем,
Расстрелянный, в бессмертие вошёл!
Ведь это я, когда бои умолкли,
Сменил на труд профессию бойца,
Стал строить гидростанции на Волге,
Заветам Вашим верный до конца.
...Товарищ Ленин! Я иду
в лучистый
Рассвет коммунистического дня,
Считайте же отныне коммунистом,
Испытаннейшим ленинцем меня!
Александр ХАРКЕВИЧ.

СПРАВА ЛЕНИНА НЕПЕРАМОЖНА

Советски народ і працоўныя усяго свету адзначаюць 86-ю гадавіну з дня нараджэння В. І. Леніна—найвялікшага гена чалавецтва, любімага правадара працоўных усіх краін.

В. І. Ленін вялікі сваім неуміручым вучэннем, сваімі неуміручымі справамі. Ленін заснаваў Комуністычную партыю, партыю новага тыпу, пад кіраўніцтвам якой наш народ упершыню ў гісторыі зрабіў перамогаўную сацыялістычную рэвалюцыю і стварыў першую ў свеце савецкую дзяржаву. Ленінізм, з'яўляючыся творчым развіццём вялікай тэорыі Маркса і Энгельса, нораі, вышэйшай ступенню ў развіццё марксізма, прадстаўляе сабой, разам з тым, вышэйшае дасягненне рускай і сусветнай культуры. Імя Леніна, яго вечна жывое ўсперамагаючае вучэнне—гэта сцяг барацьбы усяго прагрэсіўнага чалавецтва за мір, дэмакратыю і сацыялізм.

У нашу эпоху, эпоху грандыёзных поспехаў сацыялізма і паступовага пераходу да камунізма, становіцца асабліва яснай мудрасцю ленинскіх заветаў, гістарычнае значэнне выдатных ленинскіх прадзвіжэнняў. Каштоўным здыткам савецкага народа з'яўляецца ленинскі план камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне, складанай і неад'емнай часткай якога з'яўляецца задача індустрыялізацыі і электрыфікацыі краіны, сацыялістычнага пераўтварэння сельскай гаспадаркі і культурнай рэвалюцыі ў СССР.

Ажыццяўляючы гэты план, савецкі народ, кіруемы Комуністычнай партыяй, дабіўся выдатных поспехаў ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі і культуры. Толькі за апошнія 26 год Савецкі Саюз,

нягледзячы на вялікія страты, нанесеныя яго народнай гаспадаркай вайной, павялічыў прамысловую вытворчасць больш, чым у 20 разоў. Па агульнаму аб'ёму прамысловай прадукцыі СССР выйшаў на другое месца ў свеце. Наша краіна мае ў сучасны момант самую буйную ў свеце сацыялістычную сельскую гаспадарку. Характэрнай рысай жыцця нашай краіны з'яўляецца няухільны рух уперад. XX з'езд разгарнуў перад савецкім народам новую грандыёзную праграму камуністычнага будаўніцтва. Вялікія задачы шостага пяцігадовага плана, якія знайшлі сваё адлюстраванне ў Дырэктывах з'езда, гарача адобраны савецкімі людзьмі.

Верная ленинскім заветам, Комуністычная партыя працягвае выключны клопат аб пераважным росце цяжкай індустрыі. Курс на пераважнае развіццё цяжкай прамысловасці—гэта генеральная лінія партыі, якая адпавядае жыццёвым інтарэсам народа. Пераважнае развіццё цяжкай індустрыі дазволіць дабіцца далейшага магутнага росту ўсіх галін прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, памножыць традыцыйнае багацце, умацаваць абаронна-назольнасць краіны, значна падняць матэрыяльныя добрыя і культурны ўзровень народа.

Вялікі і цяжкі шлях прайшла наша партыя, створаная і выхаваная Леніным. І заўсёды савецкія людзі бачылі ў партыі вернага абаронцу сваіх інтарэсаў, свайго мудрага настаўніка і правадара. Няухільна рос аўтарытэт партыі, узмацнялася яе кіруючая роля ў савецкай дзяржаве, усё больш значнае ўздзеянне аказвала яе палітыка на увесь ход сусветных па-

дзей. Сіла Комуністычнай партыі—у яе вернасці ленинскім заветам, у яе непарунай сувязі з масамі, у тым бязмежным давер'і, якім яна карыстаецца ў народа.

Поспехі савецкага народа ў мірным гаспадарчым і культурным будаўніцтве пацвярджаюць жыццёвую сілу ідэй ленинізма, якія перамаглі ў нашай краіне і усё больш авалодаваюць савецкай працоўнай масай на ўсім свеце. Мы жывем у эпоху, галоўнай рысай якой з'яўляецца выхад сацыялізма за межы адной краіны і ператварэнне яго ў міравую сістэму. Магутны міжнародны лагер сацыялізма, які ўзначальваецца Савецкім Саюзам і Кітайскай Народнай Рэспублікай, стаў цяпер важнейшым фактарам, што вызначае ход сусветных падзей. На міжнароднай арэне узнікла вялікая «зона свету», якая ўключае як сацыялістычныя, так і несавецкія краіны, якія ахопліваюць больш паловіны сельніцтва зямнога шара. На нашых вачах рушыцца каланіяльная сістэма імперыялізма. Падзеі сучаснага жыцця з кожным днём усё больш наглядна пацвярджаюць правільнасць марксісцка-ленинскіх ідэй.

Вучэнне В. І. Леніна—каштоўны здытак савецкага народа і працоўных усяго свету. Неуміручы ленинскія ідэі асвятляюць наш шлях у будучае, і ніякія сілы не могуць спыніць магутны рух мільянаў людзей, перапоўненых рашучасцю пабудавання новага свету. Кіруемы Комуністычнай партыяй, натхнёны ўсперамагаючым ленинскім сцягам, савецкі народ упэўнена ідзе ўперад, да зычючых вяршынь камунізма.

У ЛЕНІНСКІЯ ДНІ

3 19 красавіка у БДУ пачалася 12 навуковая студэнцкая канферэнцыя, прысвечаная 86 гадавіне з дня нараджэння В. І. Леніна. Яна працягнуцца да 24 красавіка адначасова на 10 секцыях. На кожнай секцыі абудзецца па 1—3 пасажанні, на якіх будзе заслухана і абмеркавана па 3—6 навуковых дакладаў. Усяго за 5 дзён на ўсіх пасяджэннях будзе абмеркавана 78 дакладаў, падрыхтаваных студэнтамі розных курсаў.

Вялікая колькасць дакладаў прысвечана жыццю і дзейнасці правадыра Комуністычнай партыі і ўсяго народа В. І. Леніна. Ленінскімі работамі і дзейнасцю Леніна прысвечана каля 20 дакладаў. Сярод іх вылучаюцца даклады студэнта ІІ курса юрфака Г. Васілеўскага «Ленінскія прынцыпы арганізацыі і работы саветскага дзяржаўнага апарата», студэнта ІІ курса юрфака Р. Каблянова «Аб рабоце В. І. Леніна «Аграрнае пытанне і «Крытыкі Маркса», студэнта ІІ курса В. Алехіна «Аб рабоце В. І. Леніна «Чарговыя задачы саветскай улады», студэнткі ІІ курса аддзялення журналістыкі Т. Каріавай «Публіцыстыка В. І. Леніна у газеце «Новая жизнь», студэнткі ІІІ курса хіміфака Т. Вялікай «В. І. Ленін аб электрыфікацыі краіны» і інш. Шмат дакладаў напісана студэнтамі філалагічнага факультэта аб выказваннях В. І. Леніна аб літаратуры, нисменніках, аб вобразах правадыра у творах мастацкай літаратуры. Серод гэтых дакладаў асабліва цікаваць прадстаўляюць даклады студэнта

ІІ курса А. Круглова «В. І. Ленін аб Льву Талстым», студэнткі ІІІ курса Л. Малай «В. І. Ленін і М. Горкі». Вобразу Леніна у трылогіі А. Талстога «Хаджэнні па муках», і апавесці «Хлеб» прысвечаны даклад студэнткі ІІІ курса А. Ламака.

Многа змястоўных дакладаў напісана па матэрыялах XX з'езда Комуністычнай партыі Саветаў Саюза аб новых поспехах нашай хіміі, фізікі, матэматыкі і аграрнага гэтага даклады маюць вялікае навуковае значэнне. Яны напісаны студэнтамі самастойна, тэмы іх распрацаваны глыбока і правільна.

19 красавіка адбылося пленарнае пасяджэнне студэнцкай навуковай канферэнцыі, на якім прысутнічала вялікая колькасць студэнтаў і выкладчыкаў універсітэта.

З уступным словам выступіў перад прысутнымі прарэктар па навуковай рабоце БДУ дацэнт Г. А. Павеўеў. Затым прачыталі свае даклады студ. ІІ курса Л. Пешэ «В. І. Ленін—заснавальнік і правадыр Комуністычнай партыі Саветаў Саюза», студ. V курса Е. Волах «В. І. Ленін аб сусьняванні двух сэрцаў—капіталістычнай і сацыялістычнай», студ. ІІІІ курса В. Салашэнка «Марксізм—ленінізм аб формах пераходу краіны да сацыялізму» і студ. V курса А. Ганчарэнка «Прамова В. І. Леніна на ІІІ з'ездзе камсамола аб задачах саюзаў моладзі».

20 красавіка адбыліся першыя пасяджэнні на ўсіх 10 секцыях канферэнцыі.

Б. ЧОРНЫ.

ДЫПЛОМНЫЯ РАБОТЫ ПА СПАДЧЫНЕ В. І. ЛЕНІНА

Сярод дыпломных работ выпускнікоў гістарычнага факультэта цікава адзначыць тэмы іх, якія напісаны па ленінскіх работах.

Вось работа студэнта V курса гістфака В. Сцепа «Значэнне барацьбы В. І. Леніна супраць «фізічнага» ідэалізму для выкрыцця сучаснай ідэалістычнай рэакцыі у фізіцы».

Для студэнта-гісторыка гэта тэма прадстаўляе значны цяжкасць хача-б таму, што яна звязана з фізікай. Патрабавалася вывучыць асновы сучаснай квантавай механікі, асновы тэоры адноснасці.

Упорная, удумлівая работа над тэмай пачалася яшчэ на трэцім курсе у гуртку дыялектычнага матэрыялізму. Тады гэта быў толькі даклад, але тэма зацікавіла студэнта, і ён працягвае уважліва вывучаць работы Леніна. Таварышы з філматы дапамагаюць яму авалодаць многімі пытаннямі фізікі, якія аказаліся такімі неабходнымі для работы над тэмай. Даклад у

гуртку перарос у дыпломную работу.

Цікавая работа «В. І. Ленін аб значэнні цяжкай прамысловасці як аснове развіцця народнай гаспадаркі» студэнта-завочніка гістарычнага факультэта А. Дагаева.

Студэнт кажае правільнасць і у нашы дні ленінскага палажэння, аб тым, што цяжкая прамысловасць з'яўляецца асновай асновы нашай эканомікі, што толькі з яе развіццём магчымы далейшы ўздым народнай гаспадаркі. Шырока выкарыстаны матэрыялы пленумаў і XX з'езда партыі.

З апошнімі артыкуламі В. І. Леніна звязана работа завочніка А. Ярохіна.

Кіраўнікі дыпломных работ прафесар І. Н. Лушчык і кандыдат філасофскіх навук В. М. Сікорскі адзначаюць, што студэнты-выпускнікі у дыпломных работах па спадчыне В. І. Леніна праявілі самастойнасць і многа ленінскія палажэнні звязалі з сучаснасцю.

Э. ЛУКАНСКАЯ.

Успаміны аб В. І. Леніне

НАСТАЎНІК І ДРУГ

Упершыню я даведалася аб В. І. Леніне ад бацькі аднаго з моіх сяброў. Мы абедзве былі тады рабочымі на заводзе ў Калініне. З таго часу наша сувязь не спынялася. Яна дзівіцца на тое, што цяжкасці, звязаныя са знаходжаннем у падполлі і эміграцыі, краіне не спрыялі гэтану.

Успамінаюцца п'сьмы В. І. Леніна Ільчы з-за граніцы у Расію у 1902—1905 гг. Нам давалася тады вельмі вялікую барацьбу з «Рабочай думкай» і яе паслядоўнікамі—«эканамістамі», а пазней — з меншавікамі. Калі ў выпадку арэштаў таварышы выбывалі з нашых радоў, мы з вялікай асярожнасцю прыцягвалі новых людзей, а ў п'сьмах да В. І. Леніна Ільчы скардзіліся, што нам нехапае работнікаў. І вась у 1905 г. у адным з п'сьмаў В. І. Леніна Ільчы размаўляў нас за гэта. «Патрэбны маладыя сілы»,—пісаў ён.— Я раіў бы прама расстраляваць на месцы тых, хто дазваляе сабе гаварыць, што людзей няма. У Расіі людзей процьма, трэба толькі

шырай і смялей, смялей і шырай, яшчэ раз шырай і яшчэ раз смялей вербаваць моладзь, не боічыся яе».

У бурны дні першай рускай рэвалюцыі, вучачы нас таму, мы трэба падрыхтаваць узброенае наўстанне супраць царскага самадзяржаўя, В. І. Ленін пісаў: «Лізіце да моладзі. Засноўвайце за і ў студэнтаў, і ў рабочых асабліва, і г. д. і г. д. Няхай зараз-жа арганізуюцца атрады ад 3-х да 10, да 30 і г. д. чалавек. Няхай зараз-жа узбройваюцца яны самі, хто як можа, хто рэвалюцыйна, хто нажом, хто анучкай з газай для падпальвання і г. д.»

У канцы жніўня 1905 г. мяне накіраваў у Жэневу ведаць усімі тэхнічнымі справамі Цэнтральнага Камітэта. Тады я ўпершыню убачыла В. І. Леніна Ільчы. Прыехаўшы ў Жэневу, я пайшла на квартиру «да Ільчоў». Гэта была кватэра В. І. Леніна Ільчы, Надзежды Канстанцінаўны і яе маці—Елізаветы Васільеўны. Дома я застала аднаго В. І. Леніна Ільчы. Ён мяне пасадзіў у агульным па-

ВЫКАНАЎЦА РОЛІ В. І. ЛЕНІНА РАСКАЗВАЕ...

На сцэне—спектакль «Крэмлёўскія куранты». Перад намі праходзіць малюнак за малюнкам, незабыўныя дні, мы бачым Ільчына.

Вось Ленін у шалашы на возеры, ён рытуе рэвалюцыю, марыць аб будучым Расіі. Другая карціна—мы бачым Леніна ўжо ў вёсцы сярод простых людзей.

Так пазолі перад намі вырысцоўвацца вобраз вялікага чалавека нашай эпохі. То асветлены марай, то паглыблены ў роздум, то наязмена абаяльны і проты паўстае перад намі Ільч (выканаўца ролі—народны артыст СССР П. С. Малчану).

Нам захацелася спытаць у артыста, як ён працуе над вобразам Леніна.

У невялікай гутарцы П. С. Малчану і расказаў нам аб тым, што так цікава нас.

У 1937 г. упершыню на саветскай сцэне увабодзіў вобраз Леніна таленавіты саветскі артыст Б. Шчукін у спектаклі Пагодына «Чалавек з ружжом». Прыклад Шчукіна натхніў многіх саветскіх актёраў на стварэнне вобраза Леніна. Пачалі работу над вобразам Леніна і актёры розных нацыянальных тэатраў.

Далей П. С. Малчану расказавае: «У Беларусі гэты гонар выпаў на маю долю. У кастрычніку 1938 г. у ІІ Дзяржаўным беларускім тэатры быў падрыхтаваны спектакль «Чалавек з ружжом», дзе я выканаў ролі Леніна. І вась ужо на пра-

цягу 18 год я іграў В. І. Леніна Ільчы у тэатры і кіно. «Незабыўны 1919-ы», «Залл Ауро-ры», «Крэмлёўскія куранты»—у гэтых спектаклях і кіно бачылі мяне глядачы у ролі Леніна».

Стварэнню на сцэне вобраза В. І. Леніна Ільчы папярэднічалі вялікая падрыхтоўчая работа. Пры вывучэнні твораў Леніна раскрываецца яго асобы, глыбокі розум, незвычайна жыццерадасны тэмперамент, яго воля. «Жывога Леніна мне не давалася убачыць. Але ў суровыя студзеньскія дні 1924 г. з мільёнамі працоўных я праходзіў праз калонную залу Дома Саветаў. Гэта назаўсёды застанецца ў маёй памяці»,—гаворыць Малчану.

П. С. Малчану працягвае расказаваць аб тым, якое вялікае значэнне для яго работы над вобразам В. І. Леніна Ільчы аказала наведанне музеяў у Маскве і Ленінградзе, гістаграфічных месцаў, звязаных з жыццём Ільчы. Канспіратыўныя кватэры, кабінет у Смольным, шалаш у Разліве, скульптурныя накіды Андрэева «Ленініана»—усё гэта дапамагала паглыбляць вобраз В. І. Леніна Ільчы. З нямногіх кадраў кінохронікі, якія занялі Леніна на трыбуне, у гутарках з людзьмі, Малчану назіраў і успрымаў жэсты, міміку, манеру гаварыць,— словам, жывога Леніна.

Вялікую дапамогу аказалі людзі, якія зліка ведалі Леніна. У 1938 г. на спектаклі

прысутнічаў стары большэвік і саратнік Леніна Емельян Яраслаўскі. Ён зрабіў многа каштоўных заўваг. Але звычай, ма-нера, голас—гэта яшчэ не усё, гэта толькі падсобны матэрыял пры стварэнні вобраза, які неабходна арганічна увабодзіць у сабе.

Асноўнае ў тым, каб правільна раскрыць характар Леніна, яго палыманую страснасць. У мастацтве яшчэ не ўдалося поўнасцю увабодзіць характар Леніна.

У п'есе «Крэмлёўскія куранты» Пагодына паказаў Леніна ў трох яркіх якасцях: правадыра і палыманым трыбуны, рэвалюцыйнага філосафа і мысліцеля, абаяльна і проты чалавек.

«Работа ішла па ліні адмоўна ад знешняга капіраваўнага вобраза да наглыблення яго унутранага зместу,—расказвае Малчану.—Сустрачы з братам В. І. Леніна Ільчы—Дзімітрыем Ільчычым Ульянавым далі многа новага для дасягнення характара В. І. Леніна Ільчы».

П. С. Малчану расказавае, што ўпершыню на радзіме Ільчы у г. Ульянаўску ён іграў у 1941—1942 гг. у п'есе «Чалавек з ружжом». Д. І. Ульянаў адзначае, што асноўныя істотныя рысы характара Леніна перададзены правільна.

«Гэта вельмі дорага для мяне. Работа яшчэ не закончана. Над вобразам Леніна трэба працаваць усё жыццё»—заканчвае свой расказ П. С. Малчану.

А. МІХНЕВІЧ.

НА ЗДЫМКУ: сцэна з спектакля «Крэмлёўскія куранты». У ролі В. І. Леніна артыст П. С. Малчану.

кой (гэта была кухня і адначасова сталовае) і стаў аб усім распытваць: аб Пецярбургу, Пецярбургскім камітэце, аб тым, што робіцца ў Расіі. Якім вясной і летам 1905 г. праходзілі з'езды урачоў, настаўнікаў, адвакатаў і іншых груп інтэлігенцыі; з'езды стваралі саюзы, якія арганізаваліся ў «Саюз саюзаў». Я расказала В. І. Леніну Ільчы, як мы змагаліся з лібераламі на гэтых з'ездах і ў саюзах. В. І. Ленін Ільчы выслушаў мяне і сказаў: «Вядзецца што, вы павінны зрабіць даклад аб гэтым нашай туйтайшай рускай калоніі». Я разгубілася, паколькі ніколі не выступала з дакладамі. Але В. І. Ленін Ільчы пераканаў мяне, што даклад гэты патрэбны. У працэсе падрыхтоўкі даклада я убачыла, якім выдатным настаўнікам і таварышам быў В. І. Ленін Ільчы. Ён цярыліва ўказаваў мне на недахопы ў плане, а затым у тэзісах даклада. На сходзе ён старшыняставаў і па заканчэнню даклада зноў у некалькіх словах ўказаў мне на мае памылкі.

На сходзе рускіх сацыял-дэмакратаў 20 кастрычніка (2 лістапада) 1905 г. я ўпершыню пачула В. І. Леніна Ільчы як прамоўцу. Ленін выступаў з рэфарматам аб палітычных падзеях у Расіі. Выступленні В. І. Леніна Ільчы заступаюцца ў памяці на усё жыццё.

В. І. Ленін Ільчы так захопліваў аўдыторыю, яго прамовы былі прасякнуты такой жалезнай логікай, што рэдка хто мог адважыцца прама і адкрыта супярэчыць яму. На дакладзе Леніна былі і меншавікі, але ў час даклада ім не было зроблена ні аднаго вокліча. Ільчы не перарывалі. А калі скончыўся даклад, ніхто з меншавікоў не выступіў супраць Леніна. Толькі на наступны дзень яны ў прыватных спрэчках выказалі свае прарэчэнні супраць палажэння В. І. Леніна Ільчы.

Знешне В. І. Ленін Ільчы гаварыў вельмі проста. Ён звычайна пахаджаў узад і ўперад, часам закладваў вялікія пальцы рук за пройма жылета, часам выкідаў уперад правую руку з выцягнутым указальным пальцам. Слухаючы пазней Плеханава, я мімаволі параўноўвала яго з В. І. Леніна Ільчычым. Плеханаву быў бліскучым прамоўцам, гаварыў прыгожа, з павышэннем і паніжэннем голаса і шматлікімі жэстамі, як актёр, але ў яго не было ленінскай сілы логікі, сілы пераканання.

В. І. Ленін Ільчы заўсёды быў выключна уважлівым да таварышаў. Раскажу аб адным выпадку таго-ж 1905 г. Я жыла тады ў пансіёне ў Жэневе. Аднойчы В. І. Ленін Ільчы зашоў да мяне і па-

чы распытваў, як мы працавалі з Бауманам у Маскве, як разам сядзелі ў турме. Я расказала, што Бауман сядзеў у ізалятары і мы ў турме шукалі спосабу, каб звязацца з ім і трымаць яго ў курсе ўсіх падзей. Пасля таго, як судовая палата адхіла слушанне нашай справы, мы кляпталі, каб Бауман пусціў на паўку, але дабіцца гэтага не ўдалося. Выслушавшы мяне, В. І. Ленін Ільчы сказаў: «А Надзі ўдалося дабіцца, каб Нікалая Эрнстэвіча выпусцілі, але гэта не было да шчасця, таму што хутка пасля вызвалення з турмы ён быў забіты чорнасоцецамі». Толькі пасля гэтага В. І. Ленін Ільчы перадаў мне англійскую газету, у якой паведамлялася аб забойстве Баумана. Ведаючы аб маёй дружбе з Бауманам, В. І. Ленін Ільчы не хацеў, каб я даведалася аб яго смерці з газеты.

Або вась яшчэ прыклады, якія адносяцца ўжо да другога часу, калі пасля ўстанавлення Саветскай улады я працавала сакратаром ЦК В. І. Леніна Ільчы часта праправа А. Д. Цюрупу за нябывальна адносіны да свайго здароўя. Ільчы гаварыў, што камуніст—гэта казённая маёмасць і расстрачваць гэтую казённую маёмасць нельга. Калі В. І. Ленін даведаўся, што Ф. Э. Дзяржынскі дапрацаваў да крывехаркання і не хоча ад-

ІМЯ В. І. ЛЕНІНА

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт быў адкрыты згодна падпісанаму ў 1919 годзе В. І. Леніным дэкрэту Соўнаркома, які гаварыў: «У азнамленне Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года, якая разняволіла працоўныя масы ад палітычнага, эканамічнага і духоўнага прыгнёту з боку маёмасных класаў і адкрыла ім шырокія шляхі да крыніц ведаў і культуры, адкрыць рад новых універсітэтаў».

На аснове гэтага дэкрэта Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саветаў Беларусі 24 лютага 1919 года прызнаў неабходным адкрыць універсітэт у горадзе Мінску і на першачаскова выдаткі адпусціў адзін мільён рублёў.

Фактычна днём адкрыцця Беларускага ўніверсітэта з'яўляецца 30 кастрычніка 1921 года. У гэты дзень адбылося урачыстае пасвячэнне ўніверсітэта, партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацый, якое азнаменавала адкрыццё ўніверсітэта—першай вышэйшай навукальнай установы рэспублікі.

1 лістапада 1921 года пачаліся рэгулярныя заняткі ва ўніверсітэце.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, які пекла заснаванне вышэйшай асветы ў рэспубліцы, хутка ператварыўся ў буйны цэнтр навукі і культуры Беларусі. Ён адыграў вялікую ролю ў стварэнні Акадэміі навук БССР.

У студзені 1949 г. у сувязі з 30-годдзем БССР Беларускаму ўніверсітэту было прысвоена імя вялікага Леніна. Гэты акт быў сустрэты прафесарска-выкладчыцкім складам з выключным натхненнем, выклікаўшы новы ўздым вучэбнай, навукова-даследчай і палітычна-выхаваўчай работы.

У сучасны момант у складзе ўніверсітэта 8 факультэтаў, якія рыхтуюць высокакваліфікаваныя кадры 13 спецыяльнасцей.

На факультэтах ўніверсітэта маюцца 44 кафедры, на якіх працуюць згуртаваны працэдольны калектыв у складзе 27 прафесараў і доктараў навук, 147 дацэнтаў і кандыдатаў навук, 93 старшых

выкладчыкаў і асістэнтаў. Кіруюцца радам кафедраў ажыццяўляюць віднейшыя вучоныя Беларусі: віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР прафесар І. С. Лупіновіч; правядзейны член АН БССР, доктар гістарычных навук прафесар В. Н. Перцаў—стваральнік каштоўных прац па сярэднявечнай гісторыі (працуе ва ўніверсітэце з дня яго заснавання); правядзейны член АН БССР, доктар біялагічных навук прафесар Т. Н. Годнеў—аўтар выдатных прац па фотасінтэзу і ролі хлорафіла ў раслінах; доктар хімічных навук, правядзейны член АН БССР прафесар Н. Ф. Яромленка (працуе ва ўніверсітэце з 1925 года); лаўрэат Сталінскай прэміі, правядзейны член АН БССР, доктар фізіка-матэматычных навук прафесар Б. В. Ярафееў; правядзейны член АН БССР, доктар геалага-мінералагічных навук прафесар К. І. Лукашоў; лаўрэат Сталінскай прэміі, правядзейны член АН БССР, доктар фізіка-матэматычных навук прафесар Б. І. Сцяпану; правядзейны член АН БССР, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар А. Н. Сеучанка і іншыя.

За 34 гады свайго існавання ўніверсітэт выпусціў 10.000 спецыялістаў. Выхаванцамі Беларускага ўніверсітэта з'яўляюцца вялікія беларускія пісьменнікі і паэты—Кандрат Крапіва, Пятрусь Броўка, Пятро Глебка, відныя вучоныя—правядзейны член АН СССР фізік Аршмовіч, правядзейны член АН БССР фізік Сеучанка А. Н., доктары навук: Гутараў І. В., Федараў Ф. І., Ларчанка М. Г., Сержанін І. Н., Бірчч. Дазорцава, Голуб і іншыя.

Ва ўніверсітэце вучыліся нам. міністра замежных спраў СССР Грамыка А. А., міністр асветы БССР Ільшын І. М., сакратар ЦК КПБ Аорсімаў П. А. і іншыя.

У 1956 годзе ўніверсітэт выпусціў 760 высокакваліфікаваных спецыялістаў для народнай гаспадаркі і культуры Беларускай БССР.

А. МАЛЫШАУ,
практар на вучэбнай рабоце
БДУ імя В. І. Леніна.

ГЛЫБОКА Вывучаю творы В. І. ЛЕНІНА

Амаль усе мы прыйшлі ва ўніверсітэт з дзесяцігодкі. Многія прывыклі адказваць у тым парадку, як выкладзена ў падручніку.

Ва ўніверсітэце давялося працаваць па першакрыніцах і другіх матэрыялах; таму на семінарскіх занятках, як, напрыклад, па асновах марксізма-ленінізма, цяжка адказваць на абгульненыя пытанні і сістэматызаваць матэрыял.

Глыбока вывучыць гісторыю камуністычнай партыі можна толькі дасканала авалодаўшы творамі

стваральніка партыі В. І. Леніна. Працуючы над геніяльнымі творами В. І. Леніна, я стараюся асноўныя палажэнні канспектаваць і прачытваю канспекты лекцый перад семінарам. Калі-ж у час работы над працамі В. І. Леніна ў мяне узнікаюць пытанні, я таксама запісваю. Усё гэта аблегчыць мне падрыхтоўку да экзамену па асновах марксізма-ленінізма.

З. ГАРУСОВІЧ,
студэнтка І курса аддзялення
беларускай мовы і літаратуры.

пачываць, ён пазваніў мне і прапанаваў прыняць рашэнне ЦК аб тым, што Дзержынскаму прадпсевацца пайсці на два тыдні ў адпачынак у Нарофамінск. Тады ў Нарофамінску быў лепшы маг Матвей соугас, і Дзержынскі мог атрымаць там добрае харчаванне. Владзімір Ільіч, прадумваючы усё да дробязей, удлічваў і тое, што ў соугасе аслутнічаў тэлефон, значыць, Дзержынскі не будзе званіць у Маскву і таму лепш зможа адпачыць. В. І. Ленін клалацца аб тым, каб такому-та таварышу быў выдан абутак або шапка, каб ва ўсіх памяшканнях Соўнаркома былі пастаўлены графіны з вадою і шклянкі для наведвальнікаў.

Хочацца сказаць аб незвычайнай скромнасці Леніна. На пытанне адной анкеты: «якой мовай вы валодаеце?» ён напісаў, што ведае «англійскую, нямецкую, французскую—дрэнна, італьянскую—вельмі дрэнна». На самай-жа справе гэта было зусім не так. Памятаю, у чэрвені 1920 г. незадоўга да II кангрэса Комінтэрна, у Маскву прыехалі два прадстаўнікі французскай сацыялістычнай партыі, у тым ліку і Марсель Кашэн, адзін з заснавальнікаў Французскай камуністычнай партыі. Калі члены ЦК сабраліся ў кабінце Владзіміра Ільіча, ён усадыў мяне бліжэй да сябе, каб я, якая ведаю французскую

мову, у выпадку неабходнасці дапамагла яму ў размове з французскімі таварышамі. Гутарка працягвалася паўтары гадзіны, і увесь гэты час Ленін свабодна гаварыў з прыехаўшымі таварышамі на французскай мове. На працягу ўсёй гутаркі мне давялося паказаць Владзіміру Ільічу толькі два—тры словы.

Владзімір Ільіч вельмі цаніў фактар часу. Пасяджэнне ЦК партыі звычайна назначалася ў 10 гадзін раніцы. Владзімір Ільіч адкрываў яго не пазней чвэрці адзіннацатай. Час прамоўнаў строга рэгламентаваўся, звычайна ім давалася дзве минуты. Владзімір Ільіч сачыў за прамоўцамі па хранометру. Разгавораў у час пасяджэння Владзімір Ільіч не цягнуў. Як толькі хто-небудзь пачынаў гаварыць, ён адразу-ж пагражаў пальцам, гаварыў: Цс, цс і паказваў: «Пішыце. Калі хочаце паведаміць што-небудзь таварышу, то пішыце але не перарашкаджайце другім сваімі размовамі». Таму ў час пасяджэння адбываўся вялікі абмен запіскамі. Кіруючы пасяджэннем, Владзімір Ільіч адначасова рабіў неабходныя запісы для свайго заключэння і абменьваўся запіскамі з прысутнымі. Курсы на пасяджэнні было забаронена, а выходзіць—тым больш. Тады многія курыльчыкі, паступаючы, як школьнікі, уладжваліся за вялікай

Вечары і выстаўкі, прысвечаныя 86-й Гадавіне з дня нараджэння В. І. Леніна

галандскай печкай, якая стаяла ў кабінце Владзіміра Ільіча, і курнілі ў аддушны. Калі адбывалася галасаванне, Владзімір Ільіч, хітра прыжмурыўшыся, іранічна гаварыў: «А як галасуюць запечныя справы мастэры?».

У дзень 50-годдзя В. І. Леніна я была хворая і не магла яго убачыць. Але мне хацелася зрабіць Владзіміру Ільічу што-небудзь прыемнае. Разбіраючы свае рэчы, я знайшла карыкатуру вядомага карыкатурыста Карыка, на якой быў паказаны юбілей народніка Міхайлоўскага. За сталом, пакрытым сукном, стаяў расчулены Міхайлоўскі. У адной руцэ ён трымаў знятае пенні, у другой—хустку, якой толькі што выціраў слёзы.

Міхайлоўскага акружалі Южакоў, Мязкоў, Струве, А. М. Калмыкова, а перад сталом стаяла двое дзяцей: хлопчык у матросцы і дзяўчынка ў тым узросце, калі заплеценая каска нагадвае крысіны хвосцік. Гэта «марксісты» прыйшлі вітаць народнікаў. Я напісала Леніну, што вось, моу, калі быў юбілей Міхайлоўскага, мы былі яшчэ ў дзіцячым узросце, а цяпер мы вялікая партыя, і усё гэта дзякуючы вашай рабоце, вашаму таленту. Леніну спадабалася карыкатура.

Вечарам Владзімір Ільіч, выступаючы на сходзе, арганізаваным Маскоўскім камітэтам РКП(б) у гонар яго 50-годдзя, паказаў карыкатуру прысутным. Ён сказаў прамоў, у якой высмеяў юбілейнае ўслаўленне, коратка абмяляваў шлях, пройдзены нашай партыяй, сказаў аб цяжкасцях, якія стаяць перад ёй, заклікаў не захалляцца поспехамі, не занывацца. У гэтым выступленні В. І. Леніна, як і ва ўсёй яго дзейнасці, ярка праявіліся арганічная уласцівасць яму рысы: выключная скромнасць, цвярозасць у ацэнцы становішча, вяржасць да усхваляння і пышных фраз.

Е. Д. СТАСАВА.

НОВАЯ ЛІТАРАТУРА АБ В. І. ЛЕНІНЕ

Калі сарака новых кніг і часопісных артыкулаў аб В. І. Леніне паступіла за апошні час у нашу бібліятэку. Гэта—артыкулы і выступленні В. І. Леніна, успаміны аб Ільічу родных і тых, хто яго добра ведаў. У кнізе «Моладзі аб першай рускай рэвалюцыі» надрукаваны успаміны К. Е. Варашчылава аб першай сустрэчы з Владзімірам Ільічом. У зборніку «Успаміны родных аб В. І. Леніне» змешчаны успаміны А. І. Ульянавай-Елізаравой, Д. І. Ульянава, М. І. Ульянавай і Н. К. Крупскай аб

карцін «Выступленне В. І. Леніна на III'ездзе комсамола», «Хадзікі у Леніна», «В. І. Леніні ў Смольным», «Леніні на пал'яванні», «Леніні і М. Горкі ў Горках» і інш.

Цікавае выстаўка твораў Владзіміра Ільіча Леніна арганізавана ў корпусе юрыдычнага факультэта. Яна прыцягвае увагу сваім добрым афармленнем. Тут паасобна сабраны кнігі, у якіх распрацоўваюцца пытанні міру і вайны, пытанні мірнага суіснавання двух розных сістэм, пытанні нацыянальнай палітыкі, калектывнасці ў кіравніцтве і г. д. З цікавасцю знаёмцяцца з гэтай выстаўкай студэнты юрыдычнага і гістарычнага факультэтаў.

На гістарычным факультэце адбыўся урачысты вечар, прысвечаны 86-й гадавіне з дня нараджэння заснавальніка савецкай дзяржавы Владзіміра Ільіча Леніна. З дакладам аб жыцці і дзейнасці Владзіміра Ільіча выступіла студэнтка трэцяга курса Грушуская. Затым былі выкананы творы савецкіх аўтараў аб Леніне, хор выканаў некалькі песень.

Б. ПАЛ'ЯШУК, Я. ГОМАН.

Дзяцінства, юнасці і рэвалюцыйнай дзейнасці В. І. Леніна

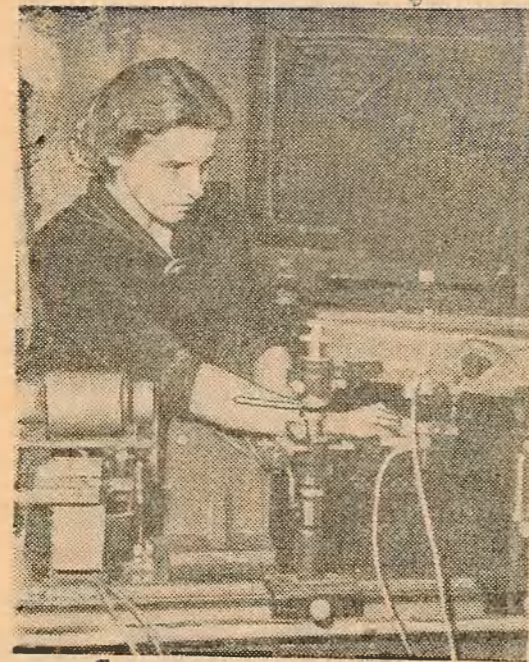
У дакстрычніцкі перыяд. Вялікую цікавасць прадстаўляе ўпершыню апублікаваны на рускай мове артыкул Юліуса Фучыка «Жывая справа», які быў надрукаваны 24 студзеня 1937 года ў газеце «Руде право». Значную цікавасць прадстаўляюць зборнік успамінаў замежных пісьменнікаў аб В. І. Леніне, артыкул Г. М. Кржыжановскага «Леніні і навука», надрукаваны ў часопісе «Прырода», і многае іншае.

Т. АРЛОВА.

У ВУЧОБЕ І СПОРЦЕ — УПЕРАДЗЕ

У той марозны сонечны дзень асабліва ажыццелна было ў парку імя Чэлюскінцаў. Тут праходзілі спаборніцтвы на першыя ўніверсітэцкія паляжы.

...Адна за другой ідуць да старту лыжніцы. Ім трэба праісці дыстанцыю ў 8 кілометраў. Хто-ж

будзе першым? Гэтае пытанне хвалюе шматлікіх бальшышчыкаў, якія

сабраліся тут. Але вось да фініша набліжаецца расчыранушая, невыскага росту дзяўчына. «Малайчына, Вета!» — «уюцца галасы таварышаў, якія акружылі яе і вышуюць з перамогай. Студэнтка 4-га курса аддзялення фізікі Вета Караткевіч заваявала пер-

спартсменка, але і выдатна вучобы. Вось ужо чацверты год у яе залковай кніжцы стаць выдатныя адзнакі. Паспехам у вучобе і спорце садзейнічае Вета правільны распарадак дня. Вельмі часта студэнтка скардзяцца, што ім нехапае часу. Аднак калі правільна арганізаваць свой дзень, як гэта робіць Вета, то копіць часу на падрыхтоўку да заняткаў і на адпачынак. Яе дзень пачынаецца з зарадкі, затым — заняткі на ўніверсітэце. На лекцыях Вета уважліва, канспектуе галоўнае. Вячэрне канспектуе вельмі дапамагае студэнтцы ў падрыхтоўцы да заняткаў і да сесіі. Пасля лекцыі Вета 1—2 гадзіны адпачывае, займаецца спортам, затым працуе ў чытальнай зале, у лабараторыях. Працуючы над канспектамі, Вета ў той-жа час дапаўняе іх чытаючы рэкамендацыйную літаратуру. Вялікую увагу удзяляе Вета курсу спектраскапіі — найбольш складанаму і цяжкаму прадмету іх праграмы. Цяпер Вета Караткевіч піша курсавую работу на тэму «Зняццё спектральнай характарыстыкі фоталампажнальнага».

Таму яна многа часу праводзіць у лабараторыях універсітэту і ў

Акадэміі навук, дзе працуе над гэтай тэмай. Зараз Вета Караткевіч

рыхтоўца да экзамену, паўтарае пройдзены матэрыял, рэгулярна наведвае лекцыі і практычныя заняткі. Сістэматычна займаецца студэнтка і спортам. Маючы першы спартыўны разрад па лыжах, Вета яшчэ наведае і гімнастычную секцыю. І на усё гэта ў яе знаходзіцца час, паколькі, захапляючыся спортам, яна не забывае аб галоўным — аб вучобе. Пажодаем-жа Вета Караткевіч далейшых поспехаў.

Л. КЛАДНІЦКАЯ,
В. ПРЫБАВА.

КОМСАМОЛЬСКАЕ ЖЫЦЦЕ

ЗА ПРАВІЛЬНЫЯ АДНОСІНЫ ДА КРЫТЫКІ

За апошні час на старонках газеты «Беларускі ўніверсітэт» было змешчана рад крытычных матэрыялаў, якія ускрывалі тэя або іншыя недахопы ў нашай рабоце, дрэнныя адносіны асобных студэнтаў да вучобы і г. д. Сапраўднасць паказвае, што партыйныя, комсамольскія і іншыя грамадскія арганізацыі успрымаюць крытычныя выступленні газеты па-партыйнаму, своечасова рэагуюць на іх і прымаюць меры да ўхілення маючых месца недахопаў.

Аднак ёсць яшчэ выпадкі, калі асобныя камуністы, кіраўнікі комсамольскіх арганізацый факультэтаў, універсітэту не падтрымліваюць крытычныя выступленні газеты, стараяцца не заўважыць, а часта і няправільна успрымаюць іх. Такія адносіны да друку ніколі не садзейнічаюць развіццю крытыкі.

Вось прыклад. У нумары «Беларускага ўніверсітэту» ад 2 сакавіка была змешчана крытычная заметка, у якой асуджаліся групы паводзіны студэнта 2-га курса юрыдычнага факультэта Ю. Броўкі. Заметка выклікала бурную рэакцыю ў групе, дзе займаецца Ю. Броўка. Можна было чакаць, што комсамольцы курса ў дэлавой абстаноўцы, з уласцівай нашай моладзі прамавай асудзяць гэты ганебны выпадак і зробіць адпаведны вывад. Але гэтага не здарылася. Без якой-небудзь папярэдняй правяркі, кіруючыся, як бачна, тым, што Юрый — сын беларускага паэта Пятра Броўкі, у групе было спешна складзена «абвінавучае» пісьмо ў адрас рэдакцыі газеты. Аўтары гэтай «заявы» пішуць, што «заметка кладзе пляму на... паважанага намі паэта Пятра Усцінавіча Броўку». Так, усё мы пажодаем таленавітага беларускага паэта П.

Броўку, але не аб ім у гэтым выпадку ідзе гутарка, а аб яго сыне. Не заметка кладзе пляму на паэта П. Броўку, а учыны яго уласнага сына. Аб гэтым і трэба гаварыць.

Але больш за усё дзіўным з'яўляецца тое, што пісьмо было адпраўлена ў рэдакцыю да комсамольскага сходу, на якім абмяркоўваліся паводзіны Юрыя Броўкі. Трэба сказаць, што і комсамольскі сход групы неаб'ектыўна падшоў да гэтага пытання. На наш погляд, трэба было-б комсамольскаму бюро да сходу правесці гэты ганебны выпадак, каб мець пэўную думку. Каму-каму, а юрыстам гэта павіна быць вядома. Комсамольскае бюро нічога падобнага не зрабіла. Ці трэба пасля гэтага заўважыць, што комсамольскі сход не зрабіў пэўных вывадаў, не было прынята рашэнне — і пытанне засталася адкрытым. Па-сутнасці, сход быў ператвораны ў пустое словаслоўе, выгаражванне Юрыя Броўкі.

У адной групе з Ю. Броўкам займаюцца камуністы тт. Крукаў, Рудзік і Шпарту. Можна было чакаць, што яны па-партыйнаму, прыняцкова падойдуць да гэтага пытання і дапамогуць комсамольскай арганізацыі зрабіць правільныя вывады. Аднак Рудзік і Шпарту палічылі за лепшае адмаўчацца, а Крукаў без усялякіх падстаў спрабаваў выгарадзіць Ю. Броўку. Залішне гаварыць, што такія паводзіны неўважна называць прычыновымі.

Пасля апублікавання крытычнай заметкі «Аб Броўку-пляваку» прайшло паўтара месяца, і рэдакцыя пакуль яшчэ не атрымала адказ, з якога можна было-б даведацца, што-ж прадпрыняла комсамольская арганізацыя з паводу гэтага ганебнага выпадку.

З БЛАКНОТАМ ПА УНІВЕРСІТЭТУ

Навуковыя супрацоўнікі, студэнты і аспіранты ўніверсітэта сабраліся 14-га красавіка ў 58 аўдыторыю, каб пачуць лекцыю доктара філалагічных навук, члена-карэспандэнта Акадэміі навук БССР Івана Васільевіча Гутарава з тэмай «Значэнне і роля навуковай працы ў развіццях культуры і адукацыі».

На гэтым урачыстым вечары старшы выкладчык В. С. Карабан расказаў аб жыцці і рабоце І. В. Гутарава. Прадэктар па навуковай рабоце Г. А. Павецеў, дэкан філфака М. Г. Ларчанка, студэнт Рожым і многія іншыя пажадалі юбіляру пэўнай працы на календэры Радзімы і доўгіх год жыцця.

Залік па спатанцы здавалі студэнты трыццятнай і чацвертай групы I курса аддзялення геаграфіі. Ён паказаў, што большасць студэнтаў добра сумленна рыхтаваліся да практычных заняткаў, сістэматычна працавалі над кнігай «Добрыя звычкі адказны далі на ўсе пастаўленыя пытанні Канстанцін Кудло, Тамара Пархімовіч, Васіль Болдышай і іншыя.

Пачаліся лабараторныя заняткі па колькаснаму аналізу ў студэнтаў.

таў 2-га курса хімічнага факультэта. Ужо адбыліся заняткі ў 6-ці групах. Добра рыхтоўца да іх студэнткі шостага групы Шнып і Міхалевіч.

Студэнты чацвертага курса гэтага-ж факультэта добра здалі залік па калоднай хіміі.

Потым Генадзі Шупенка выканаў папярні на тэму «Беларускія песні», Беабард — фантазію на тэму «Песні Дунаеўскага. Надзвычайна спела некалькі песень Негрэзі. Шыман Раланчук расказаў на польскай мове беларускую казку. З цікавасцю слухалі сабрныя студэнты Федара Майсейшына і Івана Саламеявіча, складзеныя самімі выканаўцамі.

І. СІПАКОВ.

Рэдактар А. ВОЛК.

У КАБІНЭТАХ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК

Кабінет філасофіі. Ён нічым не адрозніваецца ад звычайнай аўдыторыі. У кутку маленькі столик, над якім надпіс «Матэрыялы ХХ з'езда КПСС». Але на століку чамусьці ляжыць толькі адна брашура і падшыўка газет. Не цяжка здагадацца, што зроблена гэта дзеля фармізму. Тут няма ні стэнда з навінкамі літаратуры, ні іншых якіх-небудзь наглядных дапаможнікаў.

Але гэта, як гаворыцца, толькі знешні бок, па якому цяжка меркаваць аб сапраўднай рабоце кабінета. Ведуючы наколькі вялікі аб'ём работы лабаранта, мы папрасілі лабарантку тав. Кулакову расказаць нам хаця-б каротка аб тым, якую работу яна праводзіць.

— Выдаю кнігі і брашуры студэнтам і рэгіструю іх у журнале ўліку, — гаворыць т. Кулакова. — Ну, і яшчэ хаджу ў нашу бібліятэку, каб спытаць, ці ёсць навінкі літаратуры.

А калі зайшла гутарка аб навуковай рабоце, тав. Кулакова толькі разваля рукамі. Ды і сапраўды, што яна магла сказаць, калі яна выконвае толькі тэхнічную работу. Метадычны дапаможнік не складаецца, бібліяграфічныя даведнікі адсутнічаюць, кансультацыі лабарантамі не праводзяцца... Тут нельга даведацца, якія былі ў апошні ў газет, часопісах, і г. д.

Ці можа студэнт у такім кабінэце атрымаць адказ на пытанне, якое яго цікавіць? Не. Аб гэтым шчыра прызнаецца сама Кулакова.

Бачыце, я гісторык, а таму ў пытанні філасофіі разбіраюся слаба. Праўда, я магу растлумачыць якія-небудзь філасофскія тэрміны, але грунтоўна асвятліць тое або іншае пытанне не магу. Нам здаецца, што гэта гучыць перапананаўча. Тав. Кулакова працуе тут не першы год, мае вышэйшую адукацыю. Пры умове пастаяннага, карпатлівага навуковай работы за гэты час яна магла-б дасягнуць пэўных поспехаў і паставіць работу кабінета на належную вышыню. Але для гэтага трэба імкненне, настойлівасць.

Абавязак навуковага работніка штодзёна пачынаць і пашыраць круг сваіх ведаў, штодзёна вучыцца. Бось аб гэтым і забываецца лабарантка кабінета філасофіі Е. І. Кулакова. Калісьці, у першыя годы сваёй работы ў кабінэце, яна пачала здаваць кандыдацкі мінімум, але затым, пры адсутнасці належнай патрабаваль-

насці з боку кафедраў дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма і гісторыі філасофіі і логікі, закінула гэтую важную справу.

Разам з Е. І. Кулаковай у гэтым-жа кабінэце працуе лабарантка І. Максіменка. Два навуковыя работнікі кабінета павінны пераадолець гэты застой, рутыну, якія адмоўна адбіваюцца на падрыхтоўцы маладых спецыялістаў. У гэтым, безумоўна, павінна дапамагчы кафедра і вучэбная частка. І перш за ўсё дапамагчы тым, што вызваліць іх ад усялякіх работ, якія не маюць нічога агульнага з работай лабарантаў.

Яшчэ больш сумны малюнак прадстаўляе кабінет беларускай мовы і літаратуры. Калі раней тут уздоўж сцен вешаны былі якія-небудзь наглядныя дапаможнікі, то цяпер яны ўсе валяюцца за шафамі і прыведзены ў негледзімасць. Літаратура звалена ў шафах неахайна і без усялякага парадку. А тут-жа сабраны многія каштоўныя экзэмпляры кніг, якімі павінны будучы карыстацца студэнты на працягу многіх год. Кабінет дрэнна папаўняецца навінкамі беларускай літаратуры. Тут не абгульняецца вопыт практычных работ студэнтаў. На кафедры беларускай мовы і літаратуры працуюць дацэнты, кандыдаты навук, якія вельмі ўжо на працягу многіх год вядуць вялікую навуковую работу, складаюць падручнікі, пішуць навуковыя артыкулы і г. д. Здавалася-б, каму-каму, а кабінету беларускай мовы і літаратуры трэба было-б пастаянна абгульняць гэтыя працы, наладжваць спецыялісты, літаратурныя стэнды, пры дапамозе дэканата і грамадскіх арганізацый праводзіць дыспуты, абмеркаванні і г. д.

Лабаранткай у гэтым кабінэце працуе тав. Малаш з лістапада мінулага года. З работай знаёма вельмі слаба, хаця і займаецца ў аспірантуры.

Якую-ж ролю адыграе кабінет замежных моў універсітэту ў справе больш высокага авалодання студэнтамі англійскай, французскай ці нямецкай мовамі? Можна паладжваліся ў ім лабаранткай Грамыка кансультацыі па вымаўленню рускай англійскай і французскай моў ці, скажам, прамаўляць гэтых моў?

Не, ніякіх кансультацый, акрамя простага перакладу тэксту не пачае студэнтам, у кабінэце на працягу навуцальнага года не было і не бывае. І тут ра-

бота лабаранткі заключаецца ў рэгістрацыі некалькіх выдадзенаў з дзень кніг, часопісаў ці газет студэнтам. Праўда, кафедры замежных моў не пакідаюць сваю старшую лабарантку без работы. Грамыка амаль штодзёна піша і друкуе на машынах прамаўляць тэксты, якія ўручаюцца выкладчыкам студэнтам для перакладу на рускую мову. Кабінет ператварыўся ў машынае бюро; і студэнты, як кажа лабарантка, паступова адвыкаюць ад яго.

Так «працуюць» зараз кабінеты гуманітарных навук.

Старшыя лабаранты кафедраў, якіх-ж малодшым навуковым супрацоўнікам універсітэта, выдадушы ў час свайго рабочага дня некалькі кніг, выконваюць затым ролі кур'ераў, машыністак, сакратароў па вялізнаму працілаку пасяджэнняў кабінетаў і ходзяць па калідорах, не ведаючы, чым заняцца.

Дэканат філалагічнага факультэта спрабаваў аднойчы змяніць такое становішча. Для гэтага была складзена нарада маладых навуковых супрацоўнікаў, на якой лабаранты кабінетаў беларускай мовы і літаратуры т. Малаш было прапанавана працаваць... з 3 гадзін дня да 11 гадзін вечара, г. зн. у той час, калі студэнты філфака знаходзіцца на лекцыях.

Час работы кабінетаў, безумоўна, патрэбна змяніць. Чамусьці устаноўлена, што яны павінны працаваць з 9 гадзін раніцы да 5 гадзін дня, хоць лекцыі другой змены пачынаюцца з 3 гадзін і студэнты філфака канчаюць працаваць самастойна звычайна ў 2 гадзіны. Было-б больш мэтазгодна, каб работа кабінетаў працягвалася з 9 гадзін раніцы да 14 гадзін дня, а затым з 8 да 11 гадзін вечара.

Кабінет рускай і замежнай літаратуры і кабінет журналістыкі працуюць таксама не на патрэбным узроўні. Тут не абгульняецца нават вопыт студэнтаў-практыкантаў. Некаторую работу ў гэтым напрамку правялі кабінеты педэдагогіі і рускай і агульнага мовазнаўства. Набліжаецца летняя экзаменацыйная сесія. Усё больш напружанай становіцца праца студэнтаў. Дэканат і кафедры павінны карэнным чынам палепшыць работу кабінетаў у гэты адказны перыяд.

В. ПАУЛОВІЧ,
Р. ТКАЧУК.